

הודעה לעיתונות

info@cbs.gov.il

http://www.cbs.gov.il

פקס. 02-652 1340

ירושלים, ל' בניסן תשס"ה
9 במאי 2005
98/2005

עלייה מתונה בהוצאה הלאומית למחקר ופיתוח אזרחי בשנת 2004

לוח וגרפים

- אחוז ההוצאה למחקר ופיתוח (מו"פ) אזרחי מהתמ"ג בישראל בשנת 2004 היה 4.6%, לעומת 4.7% בשנת 2003 ו-4.8% בשנת 2002
- 75% מההוצאה הופנתה למחקר ופיתוח שבוצע במגזר העסקי
- עלייה של 2%, במחירים קבועים, בהוצאה למו"פ במגזר העסקי בשנת 2004, במיוחד בענף שירותי תוכנה
- ירידה בהוצאה למו"פ, במחירים קבועים, בשאר המגזרים בשנת 2004, בעיקר במגזר הממשלתי (-6%)

ההוצאה הלאומית למחקר ופיתוח אזרחי, במחירים שוטפים, הסתכמה בשנת 2004 ב-25.6 מיליארד ש"ח. חלקה בתמ"ג ירד ב-2004 ל-4.6%, לעומת 4.7% בשנת 2003 ו-4.8% בשנת 2002. על פי אומדנים ראשוניים עלתה, ההוצאה הלאומית למחקר ופיתוח אזרחי, במחירים קבועים, ב-1.0% בשנת 2004, לאחר ירידה של 1.1% בשנת 2003, ולעומת עלייה של כ-4% לשנה ב-2001 וב-2002. התפתחות זאת משקפת עלייה של 2.1%, במחירים קבועים, בהוצאות למו"פ במגזר העסקי ב-2004, לאחר ירידה של 1.5% ב-2003, ועלייה של כ-5% לשנה ב-2001 וב-2002.

כתבה נאוה ברנר

הודעה זו מתפרסמת גם באתר הלמ"ס באינטרנט, בכתובת:

www.cbs.gov.il/hodaot2005/08_05_98.pdf

לקבלת הסברים והבהרות באשר לתוכן הודעה זו ניתן לפנות אל

יחידת המידע 02-6592666, 050-6235350

על כך נמסר מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, על סמך אומדנים שהוכנו במימון משותף עם תל"מ – פורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח. האומדנים לשנים 2002-2004 מתבססים על נתונים חלקיים. אומדנים מעודכנים יפורסמו לאחר קבלת נתונים סופיים מסקרים ושאלונים מהמוסדות השונים.

העלייה בהוצאה למו"פ במגזר העסקי (הכולל ענפי תעשייה, שירותי תוכנה וחברות מו"פ) ב-2004, משקפת בעיקר עלייה של 9% בשירותי התוכנה (במחירים שוטפים), לאחר ירידה של 6% בשנת 2003. בענפי התעשייה הייתה עלייה מתונה יחסית של 2%. בחברות המו"פ נרשמה עלייה של 4%, בהמשך לעלייה של 1% בשנת 2003.

במגזרים האחרים נרשמה ירידה בהוצאה למו"פ – במוסדות להשכלה גבוהה ההוצאה למו"פ, במחירים קבועים, ירדה בשנת 2004 ב-2%, בהמשך לירידה של אחוז אחד ב-2003. במגזר הממשלתי ירדה ההוצאה בשנת 2004 ב-6%, לאחר עלייה של 3% ב-2003, ובמלכ"רים הייתה ירידה של 2%, לאחר עלייה של 2% בשנת 2003.

מחקר ופיתוח (מו"פ) מוגדר כפעילות שיטתית ומקורית המיועדת להוסיף ידע מדעי או טכנולוגי חדש, או לפתח יישום חדש על בסיס ידע מדעי או טכנולוגי קיים. הסיכום כולל את ערך הסחורות והשירותים שיוצרו בישראל למחקר ופיתוח אזרחי – בענפי התעשייה ובענפים אחרים במגזר העסקי, באוניברסיטאות, בממשלה ובמכוני מחקר שונים, לרבות מו"פ שבוצע במרכזי פיתוח של חברות זרות בארץ.

ההוצאה למחקר ופיתוח אזרחי שבוצע במגזר העסקי, הגיעה בשנת 2004 ל-19.3 מיליארד ש"ח, שהם 75% מכלל ההוצאה הלאומית למחקר ופיתוח אזרחי. היתר – הוצאה למו"פ שבוצע באוניברסיטאות (16%), בממשלה (5%) ובמלכ"רים אחרים (4%).

לוח א. - ההוצאה למו"פ אזרחי בהשוואה לאינדיקטורים
מקרו-כלכליים נבחרים

אחוזים								אינדיקטור
2004*	2003*	2002*	2001	2000	1999	1998	1997	
								1. ההוצאה הלאומית למו"פ אזרחי כאחוז מ:
								<u>התוצר המקומי (א)</u>
4.6	4.7	4.8	4.8	4.5	3.7	3.2	3.0	התוצר המקומי הגולמי
5.5	5.7	5.8	5.6	5.2	4.3	3.7	3.5	התוצר המקומי הנקי
								<u>ההשקעה המקומית</u>
26.9	29.2	26.8	21.6	21.5	16.7	14.7	13.0	ההשקעה הגולמית המקומית
28.6	28.0	27.4	26.2	23.6	17.8	15.3	13.4	ההשקעה הגולמית בנכסים קבועים
38.9	38.5	37.3	35.0	31.7	24.7	22.1	20.0	ההשקעה הגולמית בענפי המשק
								2. מגזר עסקי
21.6	20.7	20.6	20.0	17.9	12.4	10.2	8.5	ביצוע מו"פ כאחוז מההשקעה הגולמית בנכסים קבועים בכלל המשק

אומדן מוקדם.

(א) התמ"ג כולל מסים נטו על היבוא.

אחוז ההוצאה למו"פ אזרחי מהתמ"ג בישראל בשנת 2002 – 4.8% – הוא הגבוה ביותר בהשוואה לארצות התעשייתיות המפותחות החברות בארגון ה-OECD. אחוז ההוצאה היה 3% ומעלה במדינות: שוודיה (4.1%), פינלנד (3.4%), איסלנד ויפן (3.1%). בשמונה מדינות היה אחוז ההוצאה בין 2.0% ל-2.6%: קוריאה, שוויץ, גרמניה, אוסטרליה, ארה"ב, דנמרק, בלגיה וצרפת, ובמדינות האחרות מ-0.6% עד 1.8%.

בשבועות הקרובים תפרסם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנוסף לפרסום "ההוצאה הלאומית למו"פ אזרחי 1989-2004", גם **סטטיסטיקל מדע, טכנולוגיה, חדשנות ומידע** שיעסוק בנושאים הבאים:

- **הון אנושי ומו"פ** – ישראל, יחד עם שוודיה, ארה"ב ופינלנד הן המדינות המובילות בשיעור ההשקעה בידע מהתמ"ג – מעל 6% (ראו תרשים 1).
- **תשתיות תקשורת, טכנולוגיה ומידע – ICT** – יצוא סחורות ICT מתוך היצוא במשק, בשנת 2002 דומה בישראל לארה"ב ופינלנד ונמוך מקוריאה ואירלנד (ראו תרשים 2).
- **מבנה הייצור בישראל והעסקאות עם חו"ל** – ענפי טכנולוגיה עילית ומעורבת עילית קשורים לעצימות מו"פ ויצירה של ידע ומוצרים חדשים. בשנת 2001, נמדד בישראל, בדומה לאירלנד שיעור גבוה של יצוא טכנולוגיה עילית מסך כל היצוא בענפי התעשייה.
- **שימוש משקי הבית בתקשורת וטכנולוגיות מידע מודרניות** – בשנת 2002, אחוז גבוה מהציבור בישראל (77%) השתמש באינטרנט לקבלה ומשלוח של דואר אלקטרוני, בדומה לשוודיה, דנמרק וארה"ב (81%-84%). לעומת זאת, אחוז נמוך בישראל (17%) לעומת ארה"ב, דנמרק ושבדיה (40%), השתמש באינטרנט לרכישה והזמנה של סחורות ושירותים (ראו תרשים מסי 4).

הוצאות הממשלה למו"פ אזרחי

הוצאות הממשלה למו"פ אזרחי הסתכמו בשנת 2004 ב-4.2 מיליארד ש"ח. הוצאות אלה כוללות ביצוע מחקרים, הזמנת מחקרים מגורמים אחרים, והעברות למימון מו"פ שבוצע על ידי סקטורים אחרים לרבות הוועדה לתכנון ולתקצוב האוניברסיטאות (נתוני שנת 2004 מתבססים על נתוני ביצוע לא סופי של התקציב). עיקר הוצאות המו"פ היו במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה – חלקו של משרד זה הגיע ל-66% מסך הוצאות משרדי הממשלה למו"פ בשנת 2004. הוצאות משרד התמ"ת למחקר ופיתוח, במחירים שוטפים, ירדו בשנת 2004 ב-23%.

פירוט הוצאות הממשלה על מו"פ אזרחי לפי יעדים, מראה שבשנת 2003 הופנו 40% מההוצאות לקידום טכנולוגיה תעשייתית. עיקר ההוצאות בתחום זה היו מענקים, שנתן משרד התעשייה והמסחר לחברות עסקיות. בנוסף, הופנו 45% מההוצאות לקידום הידע הכללי, בעיקר החלק שממומן על ידי הוועדה לתכנון ולתקצוב האוניברסיטאות.

7% מההוצאות בשנת 2003 הופנו למחקרים לפיתוח החקלאות, 5% הופנו למחקרים בתחום השירותים החברתיים – חינוך, עבודה ורווחה, קליטת העלייה וכד', וכ-1% הופנה למחקר ופיתוח תשתיות (כולל מחקרים בתחבורה ותקשורת ותכנון עירוני וכפר).

נתונים נוספים אפשר למצוא באתר האינטרנט של הלמ"ס בפרסום: "ההוצאה הלאומית למחקר ופיתוח

אזרחי 1989-2004" www.cbs.gov.il/mop/mop_2004/mop04heb.htm בכתובת

**לוח ב. - הוצאות משרדי הממשלה, לפי יעדים - במחירים שוטפים
(כולל הוועדה לתכנון ולתקצוב אוניברסיטאות)**

2003*	2002*	2001	2000	1999	1998	1997	1996	היעד
4,869	4,544	4,572	4,348	3,862	3,580	3,415	2,844	סך הכל (מיליוני ש"ח)
				אחוזים				
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	סך הכל
40	36	37	38	34	37	38	35	קידום טכנולוגיות תעשייתיות
7	7	7	7	8	8	8	8	חקלאות, ייעור ודיג
45	49	48	47	51	49	47	47	קידום הידע הכללי
5	5	5	5	4	3	3	5	שירותים סוציאליים
1	1	1	1	1	1	1	1	פיתוח תשתיות
2	2	2	2	2	2	3	4	כל היתר

* אומדן מוקדם על סמך ביצוע תקציב לא סופי.